

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
КАБИНЕТ МИНИСТРА
Београд, Булевар Михајла Пупина 2

СЕДНИЦА НАЦИОНАЛНОГ САВЕТА ЗА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ ЗАПИСНИК

Редни број седнице: II

Време и место одржавања седнице: 12.9.2022. године, 10 часова, сала Београд, Палата Србија

Списак присутних чланова Савета и/или њихових замена:

1. Ирена Вујовић, министарка заштите животне средине;
2. Јелена Танасковић, државна секретарка, Министарство заштите животне средине;
3. Сара Павков, посебна саветница и шеф Кабинета, Министарство заштите животне средине;
4. Јасмина Бенмансур, помоћница министра, Министарство државне управе и локалне самоуправе;
5. Драгана Дробњак, Група за климатске промене, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
6. Дарко Комненић, помоћник министра, Министарство финансија;
7. Весна Лаковић, вршилац дужности помоћнице министра, Министарство рударства и енергетике;
8. Миодраг Дуганџија, начелник Одељења у Министарству привреде;
9. мр Ђорђе Милић, помоћник министра, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
10. Живко Бабовић, начелник Управе за управљање ризиком и цивилну заштиту, Министарство унутрашњих послова;
11. проф. др Ивица Радовић, државни секретар, Министарство просвете, науке и технолошког развоја;
12. Војислав Стефановић, начелник за пројекте, Министарство просвете, науке и технолошког развоја;
13. Нада Лазић, посебна саветница, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог;
14. проф. др Миро Говедарица, саветник министра без портфеља задужен за област иновација и технолошког развоја;
15. Миљан Перић, Министарство здравља;
16. Олгица Јовановић, саветница у Одељењу за УН, Министарство спољних послова;
17. Душан Чаркић, вршилац дужности помоћника министра, Министарство за европске интеграције;
18. Горан Пејановић, помоћник директора, Републички хидрометеоролошки завод;
19. Владимир Шутић, помоћник директора, Републички завод за статистику;
20. Марина Шибалић, вршилац дужности директорке Завода за заштиту природе Србије;
21. Ален Киш, Покрајински завод за заштиту природе;
22. Славица Николић, испред Повереника за заштиту равноправности;

23. Драган Ђурица, вршилац дужности помоћника покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине;
24. др Зоран Тасић, заменик покрајинског секретара за енергетику, грађевинарство и саобраћај;
25. проф. др Александар Поповић, председник Савета Универзитета у Београду;
26. др Срђан Глишовић, редовни професор Факултета заштите на раду Универзитета у Нишу;
27. Миодраг Глушчевић, програмски директор Сталне конференције градова и општина;
28. Душан Стокић, Привредна комора Србије;
29. Ивана Јовичић, испред Мреже организација цивилног друштва Зелена столица, извршна директорка Центра за унапређење животне средине;

Списак одсутних чланова Националног савета:

1. др Бранислава Лалић, ванредни професор Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду;
2. Бранкица Јанковић, повереник за заштиту равноправности;
3. Наташа Сарих, директорка Покрајинског завода за заштиту природе;
4. Стефан Симеуновић, директор Агенције за заштиту животне средине;
5. Огњен Бјелић, покрајински секретар за енергетику, грађевинарство и саобраћај.

Списак осталих присутних на седници:

1. Сандра Докић, Министарство заштите животне средине;
2. Драгана Радуловић, Министарство заштите животне средине;
3. Сандра Лазих, Министарство заштите животне средине;
4. Маријана Кркић, Министарство заштите животне средине;
5. Марина Јовановић, Министарство заштите животне средине.

Дневни ред друге седнице Националног савета за климатске промене:

1. Усвајање записника са прве седнице Националног савета за климатске промене и усвајање предлога дневног реда
2. Уводно обраћање
3. Представљање ревидираног Национално утврђеног доприноса Републике Србије
4. Представљање резултата Конференције у Глазгову
5. Информације о предстојећој Конференцији у Шарм ел Шеику и планираном догађају уочи Конференције „Разговори о климатским променама“
6. Напредак на изради подзаконских аката у складу са Законом о климатским променама
7. Питања и дискусија

1. Министарка заштите животне средине Ирена Вујовић је отворила другу седницу Националног савета за климатске промене и ставила је на гласање записник са прве седнице. Сви присутни чланови и заменици чланова Националног савета су гласали за, док је помоћник министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре мр Ђорђе Милић био уздржан, јер није био присутан на претходној седници, тако да је записник усвојен.

Министарка заштите животне средине Ирена Вујовић је ставила на гласање предлог дневног реда друге седнице Националног савета. Сви присутни чланови и заменици чланова Националног савета су гласали за, тако да је предлог дневног реда усвојен.

2. Министарка заштите животне средине Ирена Вујовић је изнела да су од претходне седнице до данас постигнути значајни резултати у области климатских промена. Истакла је да сведочимо све екстремнијим последицама климатских промена, да суше и екстремно високе температуре утичу на свакодневни живот, а рањивост најпогођенијих сектора расте. Међу најпогођенијим секторима су пољопривреда, где је само једна суша 2012. године довела до штете и губитака у пољопривреди Србије које се процењују на 2 милијарде долара; водопривреда, где суша утиче на површинске и подземне водотокове, екосистеме и производњу енергије док су са друге стране, због чешће и интензивније кише, све већи ризици од поплава и бујица; шумарство, погођено екстремним сушама, пожарима, мразевима, болестима и штеточинама.

Нагласила је да се питања стратешког планирања, међусобне координације и сарадње постављају као апсолутни приоритети како на националном, тако и на локалном нивоу. Министарство улаже све напоре да на националном нивоу успостави систем за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште и прилагођавање на измењене климатске услове у складу са Законом о климатским променама који је донет прошле године. Истакла је да је један од највећих успеха био усвајање и достављање ревидираног Национално утврђеног доприноса Секретаријату Оквирне конвенције УН о промени климе. Заједничким радом и трудом постигнут је консензус по питању циља смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште, који је за више од три пута амбициознији од нашег првог циља.

Министарство у наредном периоду планира да Влади достави и предлог Стратегије нискоугљеничног развоја са Акционим планом, која чини кључни стратешки документ за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште на националном нивоу. Усвајање Стратегије обезбедиће основ за инвестиције, нова радна места и иновације на нивоу целе привреде. Паралелно, Министарство активно учествује у изради будућег Интегрисаног плана за енергетику и климу који израђује Министарство рударства и енергетике, као још једног кључног документа за планирање нискоугљеничног развоја Србије. Министарство наставља и израду Програма прилагођавања на измењене климатске услове.

Подсетила је да је Република Србија ко- председавала прошлогодишњом Конференцијом у Глазгову, која је завршена изузетно успешно. У сусрет овогодишњој Конференцији у Шарм ел Шеику, која ће се одржати у новембру, планирано је да се у сарадњи са Програмом УН за развој настави добра пракса и организује други по реду Дијалог о климатским променама.

3. Државни секретар у Министарству заштите животне средине Јелена Танасковић је истакла да је Влада Републике Србије усвојила ревидирани Национално утврђени допринос Републике Србије (NDC) на седници одржаној 04.08.2022. године, а који представља кључни документ који је проистекао из Нацрта стратегије нискоугљеничног развоја, док је његово постизање дефинисано у пратећем Акционом плану.

Национално утврђени допринос дефинише смањење националних емисија гасова са ефектом стаклене баште за 33,3% до 2030. у односу на 1990. годину што је еквивалентно смањењу од 13% до 2030. године у односу на 2010. годину. Смањење емисија у NDC покрива

секторе: енергетика, индустријски процеси и коришћење производа (IPPU), пољопривреда, отпад. Смањење је изражено без сектора - коришћење земљишта, промена намене коришћења земљишта и шумарство – LULUCF, те ће смањење укључујући овај сектор износити 40,3% до 2030. у односу на 1990. годину. NDC је доступан је у Регистру национално утврђених доприноса (<https://unfccc.int/NDCREG>).

4. Посебни саветник и шеф Кабинета министра заштите животне средине Сара Павков је представила резултате 26. Конференције држава чланица Оквирне конвенције УН о промени климе, која је одржана од 31. октобра до 12. новембра 2021. године у Глазгову, Велика Британија, а којом је Република Србија имала част да ко-преседава. Конференција је отворена Самитом светских лидера на ком је учествовао и председник Републике Србије.

Основни циљ Конференције био је рад на операционализацији Споразума из Париза, у циљу осигуравања амбициозног глобалног одговора на климатске промене и задржавање раста глобалне средње температуре испод 1.5°C, јер IPCC извештај показује да је овај циљ амбициозан и да је потребно да се делује одмах.

Усвојен је Климатски пакт из Глазгова како би се премостио јаз између тренутних напора и циљева Споразума из Париза - по питању прилагођавања, а који даје велики значај повећању адаптивних капацитета, повећању отпорности и смањењу рањивости с обзиром на то да ће потребе за прилагођавањем расти са порастом глобалне температуре, у свим земљама света.

На конференцији су позване државе да интегришу питање прилагођавања на измењене климатске услове у своје локалне, регионалне и националне политике. Истовремено, развијене државе позване су да хитно повећају финансирање мера прилагођавања како би одговорили на захтеве земаља у развоју, а апел је упућен и приватном сектору.

Током Конференције усвојено је више иницијатива од којих је Република Србија подржала:

- Иницијативу за глобално смањење емисија метана, чији је циљ да до 2030. године колективно смање глобалне емисије метана у свим секторима за најмање 30% у односу на вредности из 2020. године;
- Декларацију лидера из Глазгова о шумама и коришћењу земљишта, чији је циљ колективно деловање како би се зауставио, успорио губитак шума и деградација земљишта до 2030. године, уз истовремени одрживи развој и промоцију трансформације руралних подручја;
- Иницијативу светских лидера за агенду напретка (Breakthrough Agenda) чији је први корак успостављање глобалних циљева који треба да доведу да чисте технологије и одржива решења постану најисплативија, најприступачнија и најпривлачнија решења за декарбонизацију сектора производње електричне енергије, путног саобраћаја и водоника (Републике Србија је подржала све сем дела за производњу челика).

По питању ублажавања климатских промена државе су позване да смање емисије и других гасова са ефектом стаклене баште. Република Србија је подржала иницијативу за метан. Поред тога, државе су позване да пређу са фосилних на чистије изворе енергије. Препознат је значај примене решења заснованих на природи и екосистемским услугама.

По питању финансирања, односно достизања колективног квантификованог циља финансирања, у Пакту се посебно препознаје План испоруке климатских финансија (Climate

Finance Delivery Plan), али и значај и са аспекта финансирања штета и губитака изазваних климатских променама које имају погубан ефекат по људе, привреду и животну средину.

По питању имплементације Оквирне конвенције УН о промени климе и Споразума из Париза, Пакт је позвао све државе које још нису доставиле своје национално утврђене доприносе да то што пре учине, што је Србија и учинила. Истовремено, препознат је значај различитих секторских политика, посебно у секторима у којима настају највеће емисије, уз истовремено наглашавање важности правичне транзиције ка нискоугљеничној будућности уз осигурање квалитетних радних места.

По питању члана 6. Споразума из Париза – усвојене су одлуке које се односе на правила, модалитете и процедуре за механизме под чланом 6. који је сада у делимично операционализован, изузев смерница за пренос CDM емисионих јединица након 2013. године.

5. Помоћница министарке за заштиту животне средине Сандра Докић је изнела информације о предстојећој Конференцији Уједињених нација о промени климе (COP 27) у Шарм ел Шеику. Истакла је да ће се Конференција одржати у периоду од 6. до 18. новембра 2022. године, док ће се Самит светских лидера одржати у периоду од 7. до 8. новембра 2022. године.

Основни циљ Конференције је да се настави рад на операционализацији Споразума из Париза, кроз постизање договора у вези са тзв. глобалним циљем адаптације, односно на који начин ће се државе прилагодити на већ измењене климатске услове; завршетком рада на оперативним смерницама за спровођење члана 6. Споразума; неопходности успостављања механизма за дугорочно финансирање.

Учешће делегације Републике Србије на Конференцији је значајно због усклађивања националне јавне политике са обавезама према међународној заједници. Такође, значајно је и са аспекта процеса преговора о приступању Републике Србије Европској унији.

На предстојећој Конференцији планирано је одржавање догађаја за који би било значајно да се придруже и друга надлежна министарства, пре свега Министарство рударства и енергетике и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, на којем би се представили напори и активности Републике Србије у погледу испуњења захтева Споразума из Париза и повећања амбициозности у Национално утврђеном доприносу. Информација о пратећем догађају биће позната након одлуке организатора о одобрењу.

Министарство заштите животне средине, у сарадњи са Програмом УН за развој, планира наставак активности од 2021. године кроз друге по реду „Разговоре о климатским променама“, планиране за последњу недељу октобра, а на којој би се стручна и заинтересована јавност упознала о свему што је у плану да се уради и о учешћу на предстојећем COP 27.

6. Помоћница министарке заштите животне средине Сандра Докић је присутне упознала са изградом подзаконских аката у складу са Законом о климатским променама. Истакла је да су усвојени: Уредба о врстама активности и гасова са ефектом стаклене баште и Правилник о верификацији и акредитацији верификатора извештаја о емисијама гасова са ефектом стаклене баште.

Навела је да је планирано усвајање Правилника о мониторингу и извештавању, Правилника о подацима о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ из нових путничких возила, Уредбе о врстама података, органима и организацијама и другим физичким и правним лицима која достављају податке за израду Националног инвентара ГХГ, Правилника о садржини Инвентара ГХГ и извештаја о инвентару гасова са ефектом стаклене баште.

7. Министарка заштите животне средине Ирена Вујовић је позвала присутне да узму учешће у припремном догађају за COP27, те да ће о тачном датуму догађаја бити благовремено обавештени. Истакла је жељу да заједно представе све досадашње резултате и да се настави са дискусијом о климатским променама.

Посебна саветница у Министарству за људска и мањинска права и дрштвени дијалог Нада Лазих је истакла да се то министарство бави облашћу одрживог развоја, те да су обишли све округе на територији Србије, где су спровели упитнике, у оквиру којег су и теме из области заштите животне средине и климатских промена. У складу са добијеним одговорима на упитник, закључено је да локалне заједнице, иако је спровођење великог дела закона у њиховој надлежности, нису припремљене за исто. Оне немају издвојена средства за пошумљавање и пољозаштитну службу која би имала за циљ спречавање паљења стрњике. Истакла је да је неопходно да се грађанима, локалним заједницама и привреди приближи како да дају свој допринос у области заштите животне средине и климатских промена. Такође, истакла је да, иако долази из области заштите животне средине, не зна да ли је познато колике су емисије из фирми, односно да ли постоји регистар фирми које загађују, као и то колико је ИПС дозвола издато.

Министарка заштите животне средине Ирена Вујовић се захвалила на томе што Министарство за људска и мањинска права даје свој допринос и истакла жељу да се на заједничком састанку упозна са наведеним упитником и резултатима његовог спровођења. Истакла је да је Министарство кроз конкурсе за пошумљавање доделило стотине милиона динара јединицама локалних самоуправа, да се спроводи медијска кампања „Не пали стрњик“, као и да се путем јавних конкурса улаже у замену котларница и индивидуалних ложишта. Јединице локалне самоуправе су те које се пријављују на јавне конкурсе. Истакла је да се кроз пријем представника привреде од стране Министарства и кроз програме прилагођавања омогућује рад на исходавању ИПС дозвола. Такође, истакла је да Министарство у пилот пројекту са основним школама ради на подизању свести о заштити животне средине.

Ивана Јовичић, испред Мреже организација цивилног друштва Зелена столица и извршни директор Центра за унапређење животне средине је питала да ли је NDC усвојен у складу са Нацртом националног и интегрисаног енергетског и климатског плана. Питала је и докле се стигло са израдом локалних акционих планова.

Такође, поставила је питање и Нади Лазих посебном саветнику у Министарству за људска и мањинска права и дрштвени дијалог о томе да ли ће резултати упитника бити јавно доступни, на шта је добила потврдни одговор.

Државни секретар у Министарству заштите животне средине Јелена Танасковић је истакла да је Национално утврђени допринос усаглашен са сектором енергетике, односно у изради су активно учествовали Министарство рударства и енергетике, ЈП ЕПС и ЕМС АД. Истакла је да Интегрисани национални енергетски и климатски план још увек није донет, да је у највећем делу усаглашен, али постоје и питања која треба да се усагласе, као што је проценат обновљивих извора енергије.

Помоћница министарке заштите животне средине Сандра Докић је одговорила да су у сарадњи са Француском развојном агенцијом у процесу доношења два плана, и то један о смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште за Ужице и један о адаптацији за Смедерево. Планирана је даља израда планова, кроз пројат Зелена агенда. Миодраг Глушчевић из Сталне конференције градова и општина такође је понудио информације у вези

са другим локалним плановима који су израђени уз подршку ГИЗ односно Програма УН за развој.

Проф. др Александар Поповић, председник Савета Универзитета у Београду, је питао да ли помињаних 30 % у оквиру Национално утврђеног доприноса обухвата и сектор пољопривреде, на шта му је одговорено да обухвата.

Душан Стокић из Привредне коморе Србије је присутне обавестио да се на маргинама предстојеће конференције COP 27 планира одржавање догађаја на коме ће учествовати и Привредна комора Србије. Такође, питао о заокруживању законодавног оквира за климатске промене, односно докле се стигло са израдом шеме акредитације за верификаторе.

Миодраг Дуганџија из Министарства привреде је одговорио да је Акредитационо тело Србије 2021. године проширило шему акредитације управо у делу верификације извештаја о ГХГ, те да су у октобру прошле године одржане обуке. Очекивано је да ова област буде у потпуности спремна у наредном периоду.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
Ирена Вујовић

ЗАПИСНИЧАР

Марина Јовановић